

ÖĞRENCİ KADEMELERİNİN OKUMAYA DAİR TUTUMLARIYLA AKADEMİK BAŞARIYA VE DÜŞÜNME BECERİLERİNE OLAN İLİŞKİSİ:

BİR DOKÜMAN ANALİZİ

Aysel Yeşim Oğuzer

Özet

Okuma, yaşamımızın önemli parçası olup kişiliğimizi biçimlendiren toplumla bağ kuran süreçlerden biridir. İnsanın küçük yaştan itibaren okumayı alışkanlık haline getirmesi kendini geliştirmesi açısından çok önemlidir.

Bu çalışmanın amacı öğrenci sınıf seviyelerinin okuma alışkanlıklarına etki eden faktörleri ve okuma alışkanlığının akademik başarıya, düşünme becerileriyle olan ilişkisini belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara da yanıt aranacaktır: Öğrencilerin okuma alışkanlıklarının aile eğitimi, geliri akademik başarıya ve düşünme becerileriyle anlamlı ilişkisi var mıdır? İncelenen tezlerin yılına, türüne, danışman unvanına, cinsiyetine göre dağılımı nedir? İncelenen tezlerin yapıldığı bölge, il, üniversite, enstitü dağılımı nedir? İncelenen tezlerin araştırma deseni, örnekleme, veri toplama araçlarının dağılımı nasıldır?

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak 2006-2016 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi tabanında yayınlanmış olan 16 tez taranmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir..

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre Türkiye de gerçekleştirilen araştırmaların genellikle yüksek lisans düzeyinde yapıldığı, çalışmalarının çoğunun İç Anadolu bölgesi il olarak Ankara'da yapıldığı, tezlerin tarama modelinde gerçekleştiği, tezlerin çoğunluğunda veri toplama araçlarından ölçek, anketin kullanıldığı, örneklem grubunun genellikle ilköğretim sınıf düzeylerinde gerçekleştiği görülmüştür. Okuma alışkanlığıyla

akademik başarı, düşünme becerileri arasında anlamlı fark olduğu, okuma alışkanlığının aile eğitim düzeyi yükseldikçe arttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okuma Alışkanlığı, Öğrenci, Akademik Başarı

Giriş

Bir bireyin kendini geliştirmesinde, yetiştirmesinde ve toplumsallaşma sürecinde etkin bir rolü olmasına katkı sağlayan süreçlerin başında kitap okuma alışkanlığı gelir. Bilgi dağarcığımızı genişletmeyi, dilimizi en iyi şekilde kullanmayı, evrende olan varoluşların ve olayların nedenlerini anlayıp değerlendirmeyi; düşünme, yaratıcılık ve eleştirme becerisini arttırmayı okuma sayesinde yaparız. Kültürlü ve kendini geliştirmiş bir insan olmanın ve kendini en iyi şekilde ifade etmenin; sanatsal, kültürel, bilimsel bilgiye ulaşmanın en kolay ve en etkili yolu okumaktan geçmektedir. Günümüz araştırmalarında birçok okuma tanımlarıyla karşılaşmak mümkündür. Akyol'a göre (2006) okuma, ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasında etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma sürecidir. Coşkun'a (2002) göre "Okuma, görme, dikkat, algılama, hatırlama, seslendirme, anlamlandırma, sentezleme, çözümlenme ve yorumlama gibi farklı bileşenlerden oluşan, karmaşık bir zihinsel süreçtir". Payot şöyle demiştir; "Okumak, kurtulma, özgür olma gücü kazandırır Okumayanlar, dar çevrelerinin kısır düşünceleri, gelenek ve göreneklerin yetersizlikleri içinde kapalıdır. Okumayı sevenler, yerlerde sürünmezler, bir kanat vuruşuyla evrensel düşüncelerin mutlu iklimine yükselirler. İnsanlığın en yüce kişilerinden meydana gelmiş bir toplum içinde yaşarlar" (Akt: Sünbül,2010:9). Okuma, bireylerin bağımsız bir biçimde öğrenebilmelerini, iyi ilişkiler geliştirebilmelerini, özgüven kazanabilmelerini ve toplumla etkileşimde bulunabilmelerini sağlayan bir beceridir (Rizopoulos ve Wolpert, 2004). Okuma çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılabilir bireylerle mümkündür. Çünkü toplumun gelişmeler ve değişimlere uyum sağlaması, bu bilincin sağlanması ile söz konusudur (Bircan ve Tekin, 1989: 393). Buradan hareketle bir birey küçük yaşlardan itibaren, okuma eylemini öğrendikten sonra

okumayı alışkanlık edinerek öğrendiği bu beceriyi hayata geçirmelidir. Böylece çevresini ve dünyayı daha doğru ve güzel algılayıp hayatını daha anlamlı hale getirecektir. Çünkü okuma insanın tüm duygularına etki eden ve tüm gelişim alanlarını etkileyen çok önemli bir etkinliktir.

Okuma alışkanlığı “bireyin bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesi” biçiminde tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2004, s.116) Okuma, alışkanlık haline geldiğinde, okul yıllarında derse ilgiyi artıracak ve artan bu ilgi ile beraber derslerde öğrencilerin başarı oranı da yükselmiş olacaktır. Okuduğunu anlayan ve bunu akademik başarıya dönüştüren insan toplumu daha iyi anlayacak, yorumlayacak ve kendini topluma adapte etme konusunda daha başarılı olacaktır. Böylece günlük yaşantısında ve iş hayatında karşılaşacağı problemlere karşı mantıklı ve tutarlı çözüm yolları üretecektir. Ayrıca akademik başarısı artan öğrenci yükseköğretim kurumlarında eğitimine devam etme ilgisi de kazanmış olur. Okuma alışkanlığı ile beraber kişinin düşünme becerileriyle yakından bir ilişkisi vardır. Okuma öğrencilerin öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma ve eleştirel düşünme becerilerinin kazanılmasına da yardımcı olur (MEB, 2006, s.6, Akt: Balcı, 2009, s.265). Kitap okuma alışkanlığı biri bireyin küçük yaşlardan itibaren kazandırılan bir alışkanlıktır. Bu süreçte okuma alışkanlığını etkileyen aile, eğitim okul, teknolojik gelişmeler gibi birçok faktörle karşılaşabiliriz

Kitap okuma alışkanlığının öğrenci kademelerine göre tutumu ve bu tutumun akademik başarıya, düşünme becerileriyle olan ilişkisi alanında pek çok araştırma yapılmasına rağmen yapılan alan yazın incelemesi sonucunda konuyla ilgili yazılan lisansüstü tezler hakkında bir değerlendirme çalışmasının çok az olması bu çalışmanın ortaya çıkmasında önemli bir etken olmuştur. Öğrenci kademelerine göre kitap okuma tutumunun ve bu tutumun akademik başarıya ve düşünme becerileri olan ilişkisi ile ilgili olarak hangi konularda çalışmalara gereksinim duyulduğunun belirlenmesi ve çalışmaların bu alanlara yönlendirilmesi için bir içerik analizinin yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Daha sonra yapılacak çalışmalara yol göstermesi açısından kitap okuma tutumunun ve bu tutumun akademik başarıya ve düşünce becerileriyle ilişkisi ile ilgili yapılan çalışmalarda çoğunlukla hangi yöntem, veri toplama araçları ve örneklem grupları vb. özelliklerin kullanıldığının belirlenmesi ve okuma kültürünün başarı ve

düşünme becerisine olan ilişkisinin incelenmesi bu çalışmanın amaçlarındandır. Bu amaçla aşağıdaki şu sorulara yanıt aranacaktır.

1) Türkiye de okuma alışkanlığı tutumunun akademik başarıya, düşünme becerisine olan ilişkisi ile ilgili 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde yıllara, türlere göre dağılımı nedir?

2) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumu ve akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişki ilgili 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde danışman unvanına ve araştırmacıların cinsiyetine göre dağılımı nedir?

3) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde öğrencilerin sınıf kademesine göre dağılımı nedir?

4)Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumunun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde coğrafi bölge, il, üniversite, enstitü dağılımı nedir?

5) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı nedir?

6) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde konu başlıklarının dağılımı nasıldır?

7) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde araştırma desenleri ve veri toplama araçlarının dağılımı nasıldır?

8) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde örneklem dağılımı nasıldır?

9) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarıya, düşünme becerileri ile ilişkisi alanında 2006-2016 yılları arasında yazılan tezlerde “başarı, beceri, aile geliri, aile eğitimi” başlıkların dağılımı nasıldır?

10) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun akademik başarı ile anlamlı bir ilişkisi var mıdır?

11) Türkiye de okuma alışkanlığı, tutumun düşünme becerileri ile anlamlı ilişkisi var mıdır?

12) Türkiye de okuma alışkanlığı tutumun öğrencilerin aile eğitimi ile anlamlı ilişkisi var mıdır?

13) Türkiye de okuma alışkanlığı tutumun öğrencilerin aile geliri ile anlamlı ilişkisi var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması konularına yönelik açıklamalar bulunmaktadır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle yapılmıştır. Doküman inceleme, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır.(Yıldırım ve Şimşek,2011:187). Araştırmanın amacına uygun olarak 2006-2016 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi tabanında yayınlanmış olan 16 tez taranmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Sosyal bilimler alanında kullanılan ve nitel araştırmalarda sıklıkla yararlanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir

metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenabilir bir tekniktir (Büyüköztürk vd. 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2006-2016 yılları arasında Türkiye de yazılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi tabanında yayınlanmış 16 tez oluşturmaktadır.

Tablo1:İncelenen tezlerin sıklık ve yüzdeler değeri

yıl	f	%
2006 YT9	1	6.25
2008 YT13	1	6.25
2009 YT11	1	6.25
2010 YT14,YT1	2	12.5
2011 YT6	1	6.25
2013 Y15YT12 YT10 YT8,YT4	5	31.25

2015 YT16 YT3	2	15.5
2016 YT2 YT5 YT7	3	18.75
Toplam	16	100

Veri Toplama Süreci

Araştırmada YOK Ulusal Tez Merkezinde yapılan tarama sonucunda okuma ilgisi, tutum ve alışkanlığı bu alışkanlığın akademik başarı, düşünce becerileriyle olan ilişkisi, okuma alışkanlığında ailenin eğitimi ve gelir faktörünün etkisi konusunda yapılan taramalar sonucunda 2006-Ocak 2016 arasında yazılan 16 tez örneklemini oluşturmuştur. Tezler yıl, lisansüstü düzeyi, çalışıldığı bölge, il, üniversite, enstitü, araştırmacıların cinsiyeti, danışman unvanı tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin gruplandırılması, araştırmalarda benimsenen model ve kullanılan veri toplama araçları bakımından sınıflandırılmıştır

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak ulaşılan tezlerin içerik analizleri yapılmıştır. İçerik analizi, basılı, görsel vb. materyallerin sistematik şekilde taranarak belli kategoriler bakımından tematik olarak analiz edilmesini kapsar. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227).İçerik analizi bir alanda var olan literatürü değerlendirmeye

yardımcı olan bir yöntemdir (Falkingham ve Reeves, 1998).Bu çalışmada da verilerin içerik analizinin yapılmasında şu basamaklar izlenerek gerçekleştirilmiştir:

İlk aşamasında araştırma evreninden belli bir örneklem seçilmiştir. Seçilen örneklemelerin içerikleri doğrultusunda kategori sistemine yerleştirilmiştir. Araştırma çalışma evreni Türkiye de okuma ilgi tutum alışkanlığı ve bu alışkanlığın akademik başarı düşünce becerileri üzerinde etkileri olurken örneklem ise YÖK Veri Tabanından 2006-2016 yılları arasında yayınlanmış 16 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır.

Örneklem belirlendikten sonra çalışılacak 16 tezin yılı, gerçekleşen lisansüstü düzeyi, danışman unvanı, araştırmacının cinsiyeti, çalışılan sahanın bölge, il, üniversite, enstitü, dağılımı, kullanılan anahtar kelimelerin, tez başlıklarının dağılımı, benimsenen model, kullanılan veri toplama araçları, çalışma örnekleme, okuma alışkanlığı ile başarı, beceri, aile eğitimi, aile geliri ilişkisi analiz edilmiştir.

Genelleştirme ve soyutlaştırma aşamasında incelenen tezlerde söz konusu olan anlamlar birleştirilmeye ve genelleştirilmeye çalışılmıştır.

Kuramla ilişkilendirme aşamasında ise incelenen tezlerden yola çıkılarak Türkiye 'de öğrencileri okuma alışkanlığı, tutumuna etki eden ailesel faktörler ve okuma alışkanlığının akademik başarı, düşünme becerileri arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmaması tartışılmaya çalışılmıştır.

İçerik analizinde incelenen tez verilerinin tablollaştırılmasında frekans ve yüzde değerleri dikkate alınmıştır. Ayrıca, verilerin tablollaştırılmasında incelenen her tez için ana temalarına göre kod isim kullanılmıştır (Örneğin; YT1: YOK Tez 1;)

Araştırma kapsamında geçerliliği sağlamak amacıyla; araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezler okunmuş ve her okumada tezler ayrıntılı olarak işlenmiştir. Daha sonra her lisansüstü tez için tez inceleme formu yoluyla araştırmanın inceleme ölçütleri doğrultusunda kodlama işlemi yapılmıştır. Elde edilen kodlama listeleri yoluyla ikinci inceleme yapılmıştır.

Kodlama yapılırken ham verilere sadık kalınmıştır. Araştırma kapsamında güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirmek için ise; araştırmada elde edilen ham verilerin analiz edilmesi iki ayrı inceleme ile gerçekleştirilmiştir. Her bir inceleme sonrası elde edilen sonuçlar tez inceleme formlarına ayrı ayrı işlenmiştir, Ardından incelemeler sonucunda elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilerde tutarlılık olduğu tespit edilmiştir.

Bulgular

Öğrenci seviyelerine göre kitap okuma tutumlarının ve bu tutumların akademik başarıya, düşünme becerileriyle olan ilişkisi alanında 2006-2016 yılların arasında Türkiye’de yapılan 16 tezin doküman analizleri sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiş ve araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacı, öğrenci seviyelerine göre kitap okuma alışkanlığı, ilgisi, tutumu ve bu tutumun öğrenci başarısı, düşünme becerisi, aile eğitimi, aile geliri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan tezlerin hangi yıllarda, hangi lisansüstü düzeyde ve araştırmayı yapan kişilerin cinsiyetine göre belirlenmesidir. Bu amaçla elde edilen bulgular Tablo1, Tablo2 Tablo3 te gösterilmiştir.

Tablo1: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alanında incelenen tezlerin yıllara göre sıklık düzeyi ve frekans dağılımları:

Yıl	f	%
2006 YT9	1	6.25
2008 YT13	1	6.25
2009 YT11	1	6.25
2010 YT14,YT1	2	12.5
2011 YT6	1	6.25
2013 Y15YT12 YT10 YT8,YT4	5	31.25
2015 YT16 YT3	2	15.5
2016 YT2 YT5 YT7	3	18.75

Toplam	16	100
--------	----	-----

Tablo1 de görüldüğü gibi Türkiye’de okuma alışkanlığının öğrenci seviyesine göre tutumları ve bu tutumların akademik başarıya, düşünme becerilerine, öğrencilerin aile eğitimi ve geliri arasında ilişkiyi belirlemek için 2006 - 2016 yılları arasında incelenen tezlerde en yüksek yıl %31.25 (f=5) 2013 yılı, en az %6.25 ile 2006, 2008, 2009, 2011 yılı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo2: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alanında incelenen tezlerin lisansüstü türüne göre sıklık ve frekans dağılımı:

Tez türü	f	%
Doktora	0	0
Yüksek lisans	16	100
toplam	16	100

Tablo2 ye bakıldığında 16 tezin türüne bakıldığında %100 (f=16) yüksek lisans tezi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo3: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alanında araştırmacının cinsiyetine göre sıklık ve frekans dağılımı:

Cinsiyete göre	f	%
Kız	9	56,25
Erkek	7	43,75
Toplam	16	100

Tablo3 ise araştırmacıların cinsiyete göre dağılımları %56.25 (f=9) bayan %43.75 (f=7)erkek şeklinde bir bulgu elde edilmiştir. Buna göre 2006-2016 yılları arasında bayan araştırmacıların öğrencilerdeki okuma alışkanlığı, tutumu alanında daha fazla çalıştığını göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacı Öğrencilerdeki okuma tutumu ve bu tutumun akademik başarı, düşünme becerileri, aile faktörü ilişkisi konusunda 2006-2016 yılları arasında YÖK Veri tabanında incelenen 16 tezin danışman unvanına göre dağılımını belirlemektir. Bu amaçla elde edilen bulgular Tablo 4 de gösterilmiştir.

Tablo4: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alanında araştırmacının unvanlara göre sıklık ve frekans dağılımı:

Danışman unvanı	f	%
Profesör	3	18.75
Yardımcı D.	10	62.75
Doçent	3	16.75
Doktor	0	0
Toplam	16	100

Tablo 4 te görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında kitap okuma i süreciyle ilgili yayınlanan tezlerin danışman unvanının dağılımına bakıldığında en fazla lisansüstü tez danışmanlığını profesör (%18) (f=3) yardımcı doçent (%62,5) (f=10) ve doçent (%18.25) (f=3) unvanlı öğretim üyelerinin dağılım göstermiştir. Bu bulgulara göre 2006-2016 yılları arasında okuma süreciyle ilgili yazılan tezlerin danışmanlığı %62,5 oranında yardımcı doçent unvanlı öğretim üyeleri yapmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt amacı, 2006-2016 yılları arasında kitap okuma tutumları, algıları alanında yazılan 16 lisansüstü tezin sınıf kademelerine olan dağılımını ortaya koymaktır. Bu amaçla elde edilen bulgular Tablo5 te verilmiştir.

Tablo5:2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerin sınıf kademesine göre sıklık ve frekans değerleri:

SINIF DÜZEYLERİ	f	%
Üniversite öğrencileri (YT1,YT2,YT3)	3	18.75
Orta öğretim öğrencileri (YT4.YT5)	2	12.75
İlköğretim YT6 YT7 YT8 YT9 YT10 YT11 YT12 YT13 YT14 YT15 YT16	1 1	68.75
Toplam	1 6	%100

Tablo5 te görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığını konu alan 16 lisansüstü tezlerin öğrenci kademelerine göre dağılımında elde edilen bulgular şöyledir: %68.75 (f=11) ilköğretim kademesi, %18.75 (f=3)üniversite kademesi, %12.75 (f=2)şeklinde bir dağılım bulunmuştur. Bu bulgulardan hareketle yazılan tezlerin yarısından yakını ilköğretim seviyesindeki öğrencilerin okuma tutumları ile ilgilidir.

Araştırmanın dördüncü alt amacı yapılan 16 tezin yapıldığı ile bölgeye, üniversiteye, enstitüye ve göre dağılımını göstermektir. Bu dağılım aşağıda yer alan Tablo6 da göstermiştir.

Tablo6: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerin bölge, il, üniversite, enstitüye göre sıklık frekans dağılımı:

BÖLGELER	f	%
<u>Marmara Bölgesi</u>	<u>3</u>	<u>18.75</u>
<u>Ege Bölgesi</u>	<u>3</u>	<u>18.75</u>
<u>Güneydoğu Bölgesi</u>	<u>3</u>	<u>18.75</u>
<u>Doğu Anadolu Bölgesi</u>	<u>1</u>	<u>6.25</u>
<u>İç Anadolu Bölgesi</u>	<u>5</u>	<u>31.25</u>
<u>Akdeniz Bölgesi</u>	<u>1</u>	<u>6.25</u>
<u>Karadeniz Bölgesi</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>TOPLAM</u>	<u>16</u>	<u>%100</u>
İLLER	f	%
<u>ÇANAKKALE</u>	<u>1</u>	<u>6.25</u>

<u>KAYSERİ</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>ANKARA</u>	<u>4</u>	<u>25</u>
<u>İSTANBUL</u>	<u>2</u>	<u>12,5</u>
<u>ADANA</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>DİYARBAKIR</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>AFYON</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>GAZİANTEP</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>İZMİR</u>	<u>2</u>	<u>12,5</u>
<u>MUŞ</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>SİİRT</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
<u>TOPLAM</u>	<u>16</u>	<u>100</u>
ÜNİVERSİTE	f	%

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	<u>2</u>	<u>12,5</u>
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
SIİRT ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	<u>2</u>	<u>12,5</u>
<u>GAZİ ÜNİVERSİTESİ</u>	<u>1</u>	<u>6,25</u>
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	<u>1</u>	<u>6,25</u>

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	<u>2</u>	<u>12,5</u>
ÇANAKKALE 18 MART ÜNİVERSİTESİ	<u>2</u>	<u>12,5</u>
TOPLAM	<u>16</u>	<u>100</u>
ENSİTÜLER	<u>f</u>	<u>%</u>
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSİTİTÜSÜ	<u>9</u>	<u>56,25</u>
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSİTİTÜSÜ	<u>1</u>	<u>6,25</u>
SOSYAL BİLİMLER ENSİTİTÜSÜ	<u>6</u>	<u>37,5</u>
TOPLAM	<u>16</u>	<u>100</u>

Tablo6 da görülmekte olduğu üzere okuma alışkanlığının öğrenci seviyelerin tutumuna ve bu tutumun akademik başarı, düşünme becerisi, ailesel faktörler arasında anlamlı bir ilişki konusunda 2006-2016 yılları arasında coğrafi bölgeye göre dağılımına bakıldığında %31.25 ile İç Anadolu Bölgesi birinci sıradadır. Diğer bölgeler sırasıyla %18.75 oranla Marmara, Ege, Güneydoğu bölgeleri;% 6.25 Doğu Anadolu ve Akdeniz bölgeleri gelir. Karadeniz Bölgesinde 2006-2016 arasında okuma alışkanlığı, ilgisi, tutumu ile ilgili bir lisansüstü teze rastlanmamıştır. Bu dağılıma bakıldığında lisansüstü programları bulunan eski ve köklü üniversitelerin bu bölgelerde olduğunu düşündürmektedir

2006-2016 yılları arasında öğrencilerin okuma alışkanlığı süreciyle ilgili yayınlanan tezlerin illere göre dağılımına bakıldığında %25 ile Ankara en önde gelen ildir. Bunu sırasıyla İstanbul (%12,5), İzmir (%12,5), Çanakkale (%6.25), Kayseri (%6.25 Adana (%6.25) ve diğer iller izlemektedir. Bu durum okuma alışkanlığı alanında yapılan çalışmaların bu illerde daha fazla yapıldığını göstermektedir.

Okuma alışkanlığı süreciyle ilgili 206-2016 yılları arasında yayınlanan 16 tezin içinde üniversite dağılımına bakıldığında, en fazla tez çalışması yayınlanan üniversiteler Dokuz Eylül Üniversitesi (%12.5) (f=2) , Yeditepe Üniversitesi (%12.5) (f=2), Çukurova Üniversitesi (%12.5) (f=2), 18 Mart üniversitesi (%12.5) (f=2) olurken, onu sırasıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi (%6.25) (f=1), Gazi Üniversitesi (%6,25) (f=1), Gaziantep, Erciyes, Siirt, Atatürk, Hacettepe, Bilkent üniversitesi (6.25) (f=1) takip ettiği görülmektedir. Bunun yanında bu alanda az sayıda ya da sadece bir lisansüstü tez yayınlanan üniversiteler de çok çeşitli olarak tabloda görülmektedir Bu durumda öğrencilerde okuma alışkanlığı tutumu alanında araştırmaların gün geçtikçe arttığı yorumu yapılabilir. 2006-2016 yılları arasında okuma süreciyle ilgili yayınlanan tezlerin enstitülere dağılımına bakıldığında en fazla tez yayınlayan enstitünün Eğitim Bilimleri Enstitüsü (%56) (f= 9) olduğu görülürken, bunun ardından Sosyal Bilimler Enstitüsü (%37,5) (f= 6) ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü (%6.25) (f=1) geldiği anlaşılmaktadır.

Araştırmanın beşinci alt amacı 2005-2016 yılları arasında kitap okuma tutumu, alışkanlığı alanında yapılan 16 yüksek lisans tezinde kullanılan anahtar kelimelerin dağılımını elde etmektir. Bu amaçla elde edilen bulgular Tablo 7 de verilmiştir.

Tablo7: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerde kullanılan anahtar kelimelerin sıklığı ve frekans dağılımı:

Anahtar Kelimeler	f	%
Eleştirel düşünme	2	4.65
Kitap okuma alışkanlığı	10	23.25
Eleştirel düşünme eğilimi	1	2.32
Sınıf öğretmeni adayları	1	2.32
Eleştirel okuma becerisi	1	2.32
Üniversite öğrencileri	1	2.32
Ortaöğretim	2	4.65
Okuma	5	11.62

Akademik başarı	2	4.65
Anlama	1	2.32
9.sınıf	1	2.32
Öğrenci	1	2.32
Okuma sevgisi	1	2.32
Hemşirelik öğrencileri	1	2.32
Okuma alışkanlığını etki faktör	1	2.32
Üst düzey düşünme becerisi	1	2.32
Türkçe öğretimi	3	6.97
Bilgisayar internet kullanımı	1	2.32
Kitap okuma saati	1	2.32

Tutum	1	2.32
Ders kitabı	1	2.32
Okuma becerisi	1	2.32
Alışkanlık	1	2.32
Okuma amaçları	1	2.32
Okuma stratejileri	1	2.32
Toplam	43	100

Tablo7 de görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında yazılan 16 yüksek lisans tezinde kullanılan toplam 43 anahtar kelimenin kodlama yöntemiyle gruplandırılmıştır. Buna göre %23.25 (f=10) oranıyla kitap okuma alışkanlığı anahtar kelimeler arasında en fazla yüzde olarak bulunmuştur. %11.62 oranıyla okuma anahtar kelimesi 16 tez içerisinde kullanılan ikinci anahtar kelime olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan yola çıkarak yazılan 16 yüksek lisans tezinde okuma alışkanlığı, okuma kelimeleri yoğun olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın altıncı alt amacı olarak 2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığı, ilgisi tutumları alanında yazılan 16 tezde kullanılan konu başlıkları oransal olarak dağılımını göstermektir. Bu amaçlar aşağıda verilen Tablo8de şu bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo8: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerin konu başlıklarının sıklık ve frekans dağılımı:

KONULAR	f	%
Okuma alışkanlıkları düzeyi	2 tez	12,5
Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve bilgisayar internet kullanımına ilişkisi	1 tez	6.25
Okuma alışkanlığı etkilerini değerlendirmede çevrimiçi sistem	1 tez	6.25
Okuma saatlerinde öğretmen görüşleri	1 tez	6.25
Ortaokul öğrencilerin kitap okuma amacı	1 tez	6.25
Okuma alışkanlığında öğretmenlerin rolleri	2 tez	12.5

Sınıf seviyelerinin kitap okuma alışkanlığının akademik başarısına etkisi	2 tez	12.5
Kitap okumanın eleştirel okuma anlama düşünce becerileriyle ilişkisi	5 tez	31.25
Kitap okuma alışkanlığına etki eden faktör	1 tez	6.25
TOPLAM	16	100

Tablo8 da görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında YÖK TEZ tabanında yayımlanan 16 yüksek lisans tezde kullanılan başlıkların oransal dağılımına bakıldığında %31.25 (f=5) ile kitap okumanın düşünce becerileri ile olan ilişkisi en yüksek oranda olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın yedinci alt amacı 2006-2016 yılları arasında YÖK Tez Tabanında incelenen 16 lisansüstü tezde seçilen araştırma desenlerini ve veri toplama araçlarını incelemektir. Tablo9 ve Tablo 10 de araştırma yöntemlerinin ve veri toplama aracının dağılımına ait bulunan bulgular gösterilmiştir.

Tablo9: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerde kullanılan araştırma yöntemlerinin sıklık ve frekans dağılımları:

Araştırma yöntemleri	f	%
Nicel yöntem	9	56.25
Nitel yöntem	3	18.75

Karma yöntem	4	25
<u>Toplam</u>	16	100

Tablo9 da görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılında okuma alışkanlığı ilgisi alanlarında yapılan 16 lisansüstü tezde kullanılan araştırma desenlerinin dağılımına bakıldığında en fazla (f=9) nicel araştırma deseninin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra araştırma desenlerinden nitel (f=3) araştırma deseninin en az tercih edildiği görülmektedir

Tablo10 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının sıklık ve frekans değerleri:

Veri toplama araçları	f	%
Anket	9	29.03
Literatür taraması	3	9.67
Görüşme formu	5	16,12

Ölçme	9	29.03
Tanıma formu	5	16,12
Toplam	31	%100

Tablo10 da verildiği gibi 2006-2016 yılında okuma alışkanlığı, ilgisi alanlarında yapılan 16 lisansüstü tezde kullanılan toplam (f=31) veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracı sayısının (f=31), incelenen lisansüstü tez sayısından (f=16) fazla olmasının sebebi bazı lisansüstü tezlerde birden fazla veri toplama aracının kullanılmasıdır. En çok kullanılan veri toplama aracı sırasıyla (f=9) anket ve (f=9) ölçmedir. Bunu sırasıyla (f=5) görüşme formu, (f=5) tanıma formu, (f=3) literatür taraması gelir.

Araştırmanın sekizinci alt amacı 2006-2016 yılların arasında kitap okuma alışkanlığı, ilgi tutumu alanında yazılan YÖK tez tabanında 16 lisansüstü tezin örneklem dağılımları incelemektir. Tablo11 de lisansüstü tezlerde kullanılan örneklem dağılımlarına ait bulgular verilmiştir.

Tablo11 de 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerde kullanılan örneklemelerin sıklık düzeyleri ve frekans dağılımları:

Örneklem	f	%
Ortaöğretim (lise)öğrencileri	1307	23.52

İlköğretim (2.sınıf-8.sınıf)	3020	54.36
Üniversite öğrencileri	612	11.01
Öğretmenler	616	11.08
Toplam	5.555	100

Tablo11de görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında okuma tutumu, ilgisi süreciyle ilgili yayınlanan 16 yüksek lisans tezlerinin örneklemelerinin dağılımına bakıldığında en çok (f=3020) ilköğretim öğrencilerin okuduğu görülürken bunu sırasıyla (f=1307) lise öğrencilerinin , (f=616) öğretmenlerin, (f=612) üniversite öğrenci grubunun tercih edildiği görülmektedir.

Araştırmanın dokuzuncu alt amacı 2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığı, ilgisi, tutumu süreciyle ilgili yayınlanan 16 yüksek lisans tezinde okuma tutumunun akademik başarı, düşünme becerileri, aile eğitimi, aile gelirleriyle arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemektir. Bu amaçla Tablo12 de okuma alışkanlığının ,akademik başarıya etkisi,,okuma alışkanlığının düşünce becerisiyle olan ilişkisi ve okuma alışkanlığının aile eğitimiyle ve aile geliri arasındaki ilişkiyi konu alan tez dağılımları oranı verilmiştir.

Tablo12: 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığını konu alan tezlerde başarı, beceri, aile eğitimi, aile geliri konularının tezlere göre sıklık değerleri ve frekansları:

	B	düş	A	O
	aşarı- okuma	ünme becerileri-	ile eğitimi	kuma alışkan

	tutumu ilişkisi	okuma tutumu ilişki	okuma tutumu ilişki	lığı ile aile geliri
<u>TEZLER</u>	f	f	f	
9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ AKADEMİK B.E.			x	x
ORTAÖĞRETİM 12.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ-SİİRT ÖRNEĞİ			x	x
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME DÜZEYLERİ VE KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞINA İLİŞKİN TUTUMLARI		x	x	x
SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME E .VE OKUMA ALIŞKANLIKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ		x		x
ÜNİVERSİTE 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA EVE ELEŞTİREL OKUMA BECERİLERİ ÜZERİNE BİR DURUM Ç			x	

8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARI VE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞ		X		
DÜŞÜK SOSYO-EKONOMİK DÜZEYDE OLAN 2. SINIFÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA SEVGİSİ VEALİŞKANLIĞI KAZANMASINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİNİNCELENMESİ			X	
İDARECİ VE ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENCİLERDE KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞININ GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİNİN İN.			X	
İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞININ İNCELENMESİ			X	X
İLKÖĞRETİM 4.5.SINIFÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARI İLE ÜSTDÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN D.		X		
İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞIİLE TÜRKÇE DERSİ AKADEMİK BAŞARILARIARASINDAKİ İLİŞKİNİNİNCELENMESİ			X	X
İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞIİLE BİLGİSAYAR - İNTERNET KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİNİNİNDEĞERLENDİRİLMESİ			X	

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNE KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMADA TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİN ROLÜ				
İLKÖĞRETİM OKULLARINDA DÜZENLENEN KİTAP OKUMA SAATLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI, SİNCAN İLÇESİ ÖRNEĞİ				
ORTAOKUL 6-7-8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA AMAÇ VE ST.				
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ETKİNLİKLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ TAKİP VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİNİN GELİŞTİRİLMESİ				
TOPLAM		4	2	6

Tablo12 de görülmekte olduğu üzere 2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığı, ilgi, tutum üzerine yazılan 16 yüksek lisans tezde en çok okuma alışkanlığı ile aile eğitimi arasındaki ilişkiyi inceleyen tezler (f=9), sonrasında okuma alışkanlığı ile aile geliri arasındaki ilişkiyi inceleyen tezler (f=6), okuma alışkanlığı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen tezler

(f=4),okuma alışkanlığı ile düşünme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen tezler (f=4) dağılım göstermiştir.

Araştırmanın onuncu alt amacı okuma alışkanlığı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirtmektir 2006-2016 yılları arasında dört tez incelenerek bulgular Tablo13 te verilmiştir

Tablo13: Okuma alışkanlığı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin sıklık ve frekans değeri:

Okuma alışkanlığı ile akademik başarı arasında anlamlı fark ilişkisi	F	%
Anlamlı farklılık vardır	4	100
Anlamlı farklılık yoktur	0	0
Toplam	4	100

Tablo13 de görülmekte olduğu üzere okuma alışkanlığı ile akademik başarı arasında (f=4)

%100 anlamlı farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır Buna göre öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı akademik başarıları üzerinden anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın on birinci alt amacı okuma alışkanlığı ile düşünme becerileri arasında ilişkiyi belirlemektir. Bu amaçla 2006-2016 yılları arasında incelenen dört tez üzerinden elde edilen bulgular Tablo14 de verilmiştir.

Tablo14:Okuma alışkanlığı ile düşünme becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin sıklık ve frekans dağılımı:

Okuma alışkanlığı ile düşünme becerisi arasında anlamlı fark ilişkisi	f	%
Anlamlı farklılık vardır	3	75
Anlamlı farklılık yoktur	1	25
Toplam	4	100

Tablo14
üzere okuma
düşünme
(f=3) %75

de görülmekte olduğu
alışkanlığı ile
becerileri arasında
oranında anlamlı fark

olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Buna göre öğrencilerin kitap okuma alışkanlığının düşünce becerileri üzerinde %75 oranında anlamlı bir ilişkisi vardır.

Araştırmanın on ikinci alt amacı okuma alışkanlığı üzerinde öğrencinin anne baba eğitimi arasında anlamlı bir ilişkiyi belirlemektir.2006-2016 yılları arasında incelenen toplam 16 tezden 9 u öğrencinin okuma alışkanlığı ile aile eğitimi arasındaki ilişkiyi incelemeye yöneliktir. Elde edilen bulgular Tablo15verilmiştir.

Tablo15:Okuma alışkanlığı ile aile eğitimi arasında anlamlı bir farkın sıklıkları ve frekans dağılımı:

Okuma alışkanlığı ile aile eğitimi arasında anlamlı fark ilişkisi	f	%
Anlamlı farklılık vardır	6	66,66
Anlamlı farklılık yoktur	3	33,33
Toplam	9	100

Tablo 15 te görülmekte olduğu üzere okuma alışkanlığı ile öğrencinin aile eğitimi arasında(f=6) %66 oranında

anlamlı farklılık olduğu yönünde bulgu elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı üzerinde aile eğitimlerinin anlamlı bir ilişkisi vardır.

Araştırmanın on üçüncü alt amacı öğrencilerin okuma alışkanlığı ile aile geliri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemektir. Bu sebeple 2006-2016 yılları yazılan 16 tezin incelemesinde 6 sının okuma alışkanlığı-aile geliri ilişkisini incelediği görülmüştür. Elde edilen bulgular Tablo 16 da verilmiştir.

Tablo16:Okuma alışkanlığı ile aile geliri ilişkisinin sıklık ve frekans dağılımı:

Okuma alışkanlığıyla aile geliri arasında anlamlı fark ilişkisi	f	%
Anlamlı farklılık vardır	3	50
Anlamlı farklılık yoktur	3	50
Toplam	6	100

Tablo16 da görülmekte olduğu üzere okuma alışkanlığı ile aile geliri arasında anlamlı farklılık ($f=3$) %50 oranında bir dağılım göstermiştir Buna göre okuma alışkanlığı ile aile geliri arasında yarı yarıya bir ilişki vardır.

Sonuç, Tartışma, Öneriler

Literatürde yeni ve özgün araştırmalar çıkarabilmek için önceki araştırmalara ilişkin konu dağılımlarını, yöntem ve eğilimlerin neler olduğunu, bunların yıllar itibariyle nasıl bir gelişme gösterdiğinin ortaya konması; yine benzer çalışmalar ile oluşabilecek yığılımların önlenmesi ve eksiklerin belirlenmesi araştırmacılara katkı sağlayabilir. Bu sebep güdüler öğrenci seviyelerine göre kitap okuma alışkanlığı, ilgisi, tutumu ve bu tutumun akademik başarıya düşünme becerisine ilişkin Türkiye’de 2006-2016 yılları arasında yapılan 16 yüksek lisans tezi karşılaştırmalı olarak incelenmiştir Araştırma veri analizlerin alt amaçları doğrultusunda kategoriler oluşturulmuştur. YÖK Tez tabanında incelenen 16 tezin yılı, türü, incelediği coğrafi bölgede, il, üniversite, enstitü, araştırmacıların danışmanına ve cinsiyetine göre dağılımı, tezlerin başlıkları ve kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı, tezlerin yöntemi, örnekleme, veri toplama araçları dağılımı incelenmiştir. Ayrıca tezlerde konu olan okuma alışkanlığı ile akademik başarı, aile geliri, aile eğitimi, düşünce becerileri arasındaki ilişkinin oransal dağılımı gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını oluşturan yayımlanmış

16 lisansüstü tez ile ilgili veriler frekans ve yüzde analizi kullanılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Bütün bunlara göre elde edilen bulgular aşağıda tartışılmıştır.

Araştırmada 2006-2016 yılları arasında öğrencilerin okuma alışkanlığı, tutumuyla ilgili yayımlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi sonucu tez çalışmalarının büyük çoğunlukla 2013 %31 yılında yapılmış olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu tezlerin %100 tamamı yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Karadağ (2014) yılında yaptığı çalışmada okuma alışkanlığı, tutumu ile ilgili yapılan tezlerin yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Bu sebeple ileride okuma alışkanlığı, ilgisi tutumu alanında araştırma yapacak araştırmacıların lisansüstü doktora tezi çalışması yaparak bilim dünyasına katkı sağlayacağını umuyoruz. Tezleri yazan araştırmacıların cinsiyetine bakıldığında %56 oranında bayan araştırmacıların daha fazla olduğu belirlenmiştir Erkek araştırmacıların oranı %43 olarak görülmüştür. Tezlerin yapıldığı coğrafi bölge ve il dağılımlarına bakıldığında ise karşımıza en çok %31 ile İç Anadolu Bölgesi ve bununla paralel olarak %25 ile de Ankara ili çıkmaktadır Özdemir(2018) yılında yaptığı çalışmada okuma konusunda en çok çalışma yapan üniversitelerin GaziAtatürk Ankara Abant Üniversiteleri olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada tezlerin yapıldığı ilin %25 oranla Ankara ili olduğu bulgusuyla örtüşmektedir.2006-2016 arasında okuma alışkanlığı ilgi tutumu konusunda yazılan 16 tez yer almayan bölge Karadeniz Bölgesidir. Ele alınan tezlerin %56 sı eğitim enstitüsü tarafından yapıldığı bilgisini vermektedir Ele alınan tezlerin danışmanları %33 oranıyla profesör öğretim görevlisidir. İncelenen 16 tezin danışman unvanlarında doçent öğretim görevlisiyle (f=0)çalışılmadığı bulgusu bulunmuştur. İleri yıllarda okuma alışkanlığı alanında çalışma yapacak olan araştırmacıların bu eksikliğin gidermesini umuyoruz.

2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığı alanında yazılan 16 yüksek lisans tezinde toplam 43 anahtar kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerden sıklık derecesine bakıldığında okuma alışkanlığı %23 en yüksek kullanılan anahtar kelime olarak karşımıza çıkmaktadır

Araştırmada nicel yöntemlerin (%56) ağırlıklı olarak kullanıldığı, bunu karma araştırmaların (%25) takip ettiği, nitel yöntemlerin (%18) ise çok az olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla nicel araştırma kategorisinde bulunan çalışmaların çoğunlukta (%56) olduğu

ortadadır. Arık ve Türkmen (2009) nicel araştırma türlerinin (%68) nitel araştırmalara (%19) oranla daha fazla kullanıldığını belirlemiştir. Nitel araştırmaların derinlemesine bir araştırma gerektirmesi, uzun zamanda verilerinin toplanması ve çözümlenmesi ayrıca toplanan verilerin çözümlenmesinin daha büyük çaba gerektirmesi, araştırmacıların nicel çalışmaları tercih nedeni olarak sayılabilir. Ancak okumanın niteliğinin, okuma ile ilgili sorunların daha sağlıklı bir biçimde ortaya konulabilmesi için nitel araştırmalara yer verilmesi yararlı olacaktır. Günümüzde bazı araştırmacılar hem nicel hem de nitel yöntemi bir arada bulunduğu karma yöntemi de tercih etmektedir

Tezlerde kullanılan veri toplama aracı olarak ölçek (%29) ve anketlerin (%29) eşit olarak ön planda kullanılmıştır. Bu durum nicel çalışmaların ağırlıklı olması sonucu olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Bu araştırmanın önemli sonuçlarından biri de tezlerde incelenen örneklemin %54 oranında ilköğretim öğrencilerinin oluşturduğu buna bağlı Türkiye de 2006-2016 yılları arasında okuma alışkanlığı, ilgisi alanında yazılan 16 tezin araştırma grubunun yarısından fazlasının ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin oluşturduğunu yer alır. Bu sonuç Akaydın ve Çeçen (2015) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Okuma alışkanlığı alanında ileride yapılacak olan çalışmalarda araştırmacıların kapsam geçerliliğini arttırmak için ilköğretim öğrencileriyle birlikte 10.sınıf,11.sınıf öğrencilerinin de araştırmaya dahil edip örneklemlerini genişletmesi daha verimli çalışmaların ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Kitap okuma alışkanlığının öğrencilerin akademik başarısı üzerinde etkisi incelendiğinde %100 oranında bulgu bulunmuştur. Bu bulguya benzer şekilde Gallik (1999) çalışmasında okuma ile akademik başarı arasında pozitif bir ilişki olduğunu; Yaman ve Süğümlü (2010) çalışmalarında, okuma alışkanlığının öğrencilerin akademik başarılarında etkili olduğunu; Acıyan (2008) çalışmasında, okuma alışkanlığı ve akademik başarı arasında olumlu yönde ilişki olduğunu belirtmiştir Bu durum bizlere kitap okumanın önemi ve özellikle öğrencilerin ders başarısı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğunu ifade etmektedir.

Okuma alışkanlığının aile eğitimi arasındaki ilişki incelendiğinde %66 oranında ailenin eğitilmiş olması öğrencinin kitap okuma alışkanlığını olumlu yönde etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bayram (1990), okuma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir Eroğlu (1999) da çevrenin özellikle de ebeveynlerin eğitim durumunun öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı üzerinde bariz bir etkisi olduğunu vurgulamaktadır Keleş'e (2006,71) göre, üst düzeyde eğitim alan anne babaların alt düzeyde eğitim alan anne babaya göre daha çok kitap okudukları söylenebilir. Bu sebeple üst düzeyde eğitim alanlar çocuklarına kitap okuma hususunda örnek olabilirler ve çocuklarını okumaya yönlendirmede daha bilinçli davranabilirler; onlara yaş, zekâ ve ilgilerine uygun kitaplara ulaşmada rehber olabilirler. Üst düzeyde eğitim alanların evinde doğal olarak daha fazla kitap vardır ve çocukları daha küçük yaşta iken birçok kitapla karşılaşabilmektedir. Buna karşın, alt düzeyde eğitim alanların çocukları, evde çoğunlukla ders kitabının dışında kitap görmeden yetişmektedir. Bu durum, öğrenciler arasında okuma alışkanlığı bakımından anne ve babasının eğitim düzeyi daha yüksek olanlar lehine fark oluşturmaktadır Bu durum çalışmamızda ortaya çıkan okuma alışkanlığı ile aile eğitimi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgusunu desteklemektedir.

Okuma alışkanlığı ile öğrencilerin ailenin gelir ilişkisi incelendiğinde %50 oranında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu bulgusu bulunmuştur. Keleş (2006) 'in araştırmasına göre ailenin gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin kitap okuma alışkanlık düzeyleri de artmaktadır. Tosunoğlu'nun (2002,547) da belirttiği gibi, kitap edinme ve kitap okuma konusunda kabuller geliştirme ile ekonomik durum arasında bir paralellik vardır. Ekonomik durumu iyi olan aileler çocuklarının her türlü ihtiyacını karşılarken, ekonomik durumu iyi olmayan aileler zorlanmaktadır. Keleş'in çalışması da bu bilgiyi destekler niteliktedir. Bu sonuçlardan farklı olarak Çetin(2013) tarafından yapılan çalışmada gelir düzeyinin okuma alışkanlığının kazanılmasında çok fazla etkili olmadığı sonucuna varmıştır Bu araştırmaların aksine Kurulgan ve Çekerol (2008) yapmış oldukları çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin kitap okuma sıklıkları ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını saptarken; Arı ve Demir (2013) yapmış oldukları çalışma sonucunda ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının

kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının aile gelir düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığını belirlemiştir.

Bu araştırmada okuma alışkanlığı, tutumu ile düşünme becerisi arasında ilişki incelendiğinde %66 oranında pozitif anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Gündüz'ün (2015) yaptığı çalışmada bu bulguyu destekler niteliktedir. Ayrıca çağdaş yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşılabilir bireylerle mümkündür. (Gömleksiz, 2004b) Kitap okuyan bir birey düşünen, algılayan, sorgulayan, yorum yapabilen, olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurabilen bireylerdir.

Araştırmanın 2006-2016 yılları arasında kitap okuma alışkanlığı, ilgisi tutumunun akademik başarı ,düşünme becerisiyle olan ilişkisi konusunda incelenen tezlerin genel sonuçlarına bakıldığında Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmalarda doktora düzeyinde çalışmaların çok fazla yapılmadığı ortaya çıkmıştır Yapılan çalışmalarda genellikle ilköğretim2. 4.5.6.7.8 sınıf düzeyleri olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Ancak ortaöğretim öğrencileri, öğretmen adayları, idareciler, veliler üzerinde çok fazla araştırma yapılmadığı anlaşılmıştır. İncelenen 16 tez çoğunlukla nicel yöntemlerden tarama modeli ve veri toplama araçlarından anket, ölçeklerin kullanıldığını boylam araştırması gibi farklı desenlerin çok benimsenmediği orta çıkmıştır. Araştırmanın bu sonuçları Yaşar ve Güvey-Aktay’ın (2012) Türkiye’de okuma alanında “en çok tarama modelinde nicel veri toplama yollarının kullanıldığı, nitel veri toplama yollarının kullanıldığı az sayıda tezin olduğu belirlenmiştir” ve “İlköğretim 1.,2.,3.ve 7. sınıf düzeyinde örneklerle, diğer sınıf düzeyindekilere göre daha az çalışıldığı sonucuna varılmıştır” biçimindeki araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bunu yanında çalışmaların Karadeniz bölgesinde yapılmaması diğer önemli bir eksikliklerdir. Tezlerin danışman öğretim üyeleri dağılımı incelendiğinde çalışmalarda yar doç, prof unvanlı öğretim üyeleri yer alırken doçent unvanlı öğretim üyelerinin yer almadığı ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda sunulan bu eksikliklerin bu alanda çalışma yapacak araştırmacıların alandaki boşluğu doldurmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmamızın sonucunda ortaya çıkan okuma alışkanlığının akademik başarı ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu daha önce yapılan

alan yazısı çalışmalar tarafından desteklenen bir durumdur. Öğrencilerin aile eğitim seviyesi ise okuma alışkanlığının gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Bunun yanında okuma alışkanlığı ile aile geliri arasında %50 pozitif anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Son olarak araştırmamızda ortaya çıkan okuma alışkanlığının gelişmesi öğrencilerin düşünme becerilerini %%66 oranında pozitif anlamlı bir ilişkinin olması konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalar tarafından desteklenmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanarak şu öneriler getirilebilir:

-Okuma alışkanlığı, ilgisi alanında yapılacak çalışmaların sadece yüksek lisans tezi ile sınırlandırılmaması gerektiği, doktora tez çalışmasını yapılabilmesi önerisi getirilebilir.

-Araştırmaların çoğunluğu İç Anadolu Bölgesinde yapılmıştır. İlerleyen yıllarda okuma alışkanlığı alanında yapılacak alışmalarsa sadece İç Anadolu Bölgesi değil Türkiye'nin diğer coğrafi bölgeleri de çalışma sahası olarak belirlenmelidir.

-Örneklem boyutunda öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra okul yöneticilerinin ve velilerin de yer aldığı araştırmalar yapılabilir

-Nitel alışma yönteminin çalışma alanlarında sıklıkla kullanılabilmelidir.

Kaynakça

Acıyan, A.A.(2008).Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Akaydın, Ş.Çeçen M.(2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi Eğitim ve bilim dergisi Cilt 40 (2015)sayı 178-183-198.

Akça, Ç.(2006).İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine kitap okuma alışkanlığı kazandırmada Türkçe Öğretmenlerinin Rolü (yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.

Akmersin, B.(2016).Düşük sosyo-ekonomik düzeyde olan 2.sınıf öğrencilerinin kitap okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanmasına etki eden faktörlerin incelenmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi. Gaziantep.

Akyol, H. (2006). Türkçe ilk okuma yazma öğretimi (5. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Arı, E.ve Demir, M. K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(1), 116-128.

Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. C.6, S.11, 265- 300.

Bayram, S. (2001). Türkiye'de Kitap Okuma Alışkanlığı, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Bircan, İ. ve Tekin, M. (1989). Türkiye'de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(1), 393-410.

Coşkun, E. (2002). Okumanın hayatımızdaki yeri ve okuma sürecinin oluşumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 11, 231-244

Çetin, S. (2013).Ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerin kitap okumaya yönelik tutumlarının akademik başarıya etkisi (yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

Davarcı, N.(2013).İlköğretim 8.sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile bilgisayar-internet kullanımı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi (yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Çukurova Üniversitesi. Adana.

Demir, A.Z.(2016).Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının incelenmesi-Siirt örneği(yayımlanmış yüksek lisans tezi).Siirt Üniversitesi. Siirt.

Gallik, J.D. (1999). Do they read for pleasure? Recreational reading habits of college students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 42(6), 480-489.

Gömlüksiz, M.N.(2004-b).Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1). (<http://efdergi.yyu.edu.tr>)

Gül,M.(2013).Ortaokul 6.7.8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma amaç ve stratejileri (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi. Kayseri.

Gündüz,B.(2015).Üniversite 1.sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve eleştirel okuma becerileri üzerine bir durum çalışması(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi. Ankara.

Güngör, E. (2009).İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Çukurova Üniversitesi. Adana.

Hanedar, R.T. (2011). 8.sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve okuduğunu anlama becerileri üzerine bir araştırma(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Karadağ, R.(2014). Okuma İlgisi, Tutumları ve Alışkanlığı Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi:YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örnekleme. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 35 (Ocak 2014/I), ss. 1-17

Keleş,Ö.(2006).İlköğretim 4.ve 5. Sınıf öğrencilerinde kitap okuma alışkanlığının incelenmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.

Kırmacı, Ö.(2015).Ortaokul öğrencilerinin Kitap okuma etkinliklerinin çevrimiçi takip ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.

Kurulgan, M. ve Çekerol, G. S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 237–258.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2006). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmî Gazete, Web Adresi: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_0.html (Erişim Tarihi: 14.06.2020).

Özdemir, S.(2018).Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. Ana Dili Eğitimi Dergisi,6(4),1161-1178.

Rizopoulos, L.A., & Wolpert, G. (2004). An overview of the techniques used to develop the literacy skills of adolescents with developmental delays. Education, 125(1), 130-136.

Sünbül, A. M., Yılmaz, E., Demirer, V., Ceran, D. Işık, A., Çintaş, D., Çalışkan, M. ve Alan, S. (2010). İlköğretim öğrencileri kitap okuma alışkanlıkları: Konya ili araştırma raporu. (5-6-7-8. Sınıflar).

Şenyiğit, Ç. (2016).Sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin ve kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.

Tekgül, K.(2013).İdareci ve öğretmenlerin öğrencilerde kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine yönelik düşüncelerin incelenmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi) .Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.

Tosunoğlu, M.(2002), “Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Eğilimleri”, Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı 609.

Uysal, K.P.(2010).İlköğretim okullarında düzenlenen kitap okuma saatlerine ilişkin Öğretmen görüşleri: Bir durum çalışması, Sincan ilçesi örneği(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.

Yaman, H. ve Süğümlü, Ü. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ders dışı kitap okuma alışkanlıkları. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(1), 291-306.

Yaşar, Ş. ve Güvey-Aktay, E. (2011). Türkiye’de okuma alanına ilişkin yapılan tezlerin incelenmesi. X. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş sozlu bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Yavaş,S.(2003).İlköğretim 4.ve5. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ile üst düzey düşünme becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya.

Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarında ebeveynlerin duyarlılığı. Bilgi Dünyası, 5 (2), 115 – 136.

Yılmaz, D.E.(2010).Hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları(yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Hacettepe Üniversitesi. Ankara.